

ONDERZOEK NAAR PPID NU GEMAKKELIJKER

“JE KUNT PPID NIET ALTIJD HERKENNEN AAN EEN KRULLERIGE VACHT”

PPID is een aandoening die bij paarden en pony's ernstige en minder ernstige problemen kan opleveren. De ziekte is niet te voorkomen maar wel te behandelen. Daarvoor moet echter wel eerst een diagnose worden gesteld. Dr. Ellen de Graaf-Roelfsema is specialist-internist voor paarden en onderzoeker op de faculteit Diergeneeskunde. Zij vertelt over PPID, de mogelijkheden om een diagnose te stellen en de behandeling.

KUNT U KORT UITLEGGEN WAT PPID INHOUDT?

“Bij PPID worden in een bepaald deel van de hersenen, het zogenoemde hersenaanhangsel, te veel hormonen, waaronder ACTH, aangemaakt. Dit komt omdat de stof die normaalgesproken de hormoonaanmaak remt, niet voldoende wordt geproduceerd. Het teveel aan hormonen zorgt voor bepaalde verschijnselen zoals een krullerige lange vacht en vetophoping. Uit studies in Australië en Groot-Brittannië is gebleken dat 20 tot 22% van de paarden boven de 15 jaar PPID heeft. Ook jongere dieren kunnen het soms krijgen.” (zie ook het kader ‘Wat is PPID?’)

DR. ELLEN DE GRAAF-ROELFSEMA

DE SYMPTOMEN KLINKEN NIET ZO ERNSTIG.

“Een lange, krullerige vacht of vetophoping is vervelend, maar inderdaad niet heel ernstig. Er kunnen echter ook andere klachten ontstaan zoals hoefbevangenheid en suikerziekte. Dat is wel ernstig. Ook kan PPID soms epilepsie en flauwtes veroorzaken. Daarnaast hebben paarden of pony's met PPID een verminderde weerstand.

Ze krijgen dan bijvoorbeeld kiesproblemen of voorhoofdsholteontsteking of merries worden niet meer drachtig.”

IS PPID TE BEHANDELEN?

“We kunnen het behandelen door een ziek dier een medicijn te geven waarin de remmende stof zit, zodat

er minder hormonen aangemaakt worden. Dat is dan dus wel een behandeling die het verdere leven moet worden volgehouden.”

KUN JE PPID VOORKOMEN?

“Nee, het is niet te voorkomen, wel te behandelen. Behandelen om de ziekte stop te zetten, kan echter

niet. Gelukkig helpt het medicijn bij 75% van de dieren heel goed. De rest van de dieren reageert langzaam of helemaal niet op een behandeling.”

IS PPID EEN NIEUWE ZIEKTE?

“De ziekte is al heel lang bekend, maar recent zijn er nieuwe onder-

zoeksresultaten naar buiten gekomen. Ook is er sinds kort een voor paarden en pony's geregistreerd middel tegen PPID. De toenemende aandacht voor PPID heeft verder te maken met het feit dat steeds meer mensen hun paarden veel langer houden, ook als ze niet meer kunnen werken. Daardoor zijn er veel meer oude paarden."

WAT ZIJN DE MOGELIJKHEDEN OM PPID MIDDELS ONDERZOEK OP TE SPOREN?

"Er is een ACTH-test. Het Universitair Veterinair Diagnostisch Laboratorium in Utrecht doet deze bepaling al jarenlang. Dat was altijd een lastige test, want het bloedmonster moest binnen 5 minuten in het laboratorium zijn. Het onderzoek kon dus alleen uitgevoerd worden als het paard naar de universiteitskliniek voor paarden werd gebracht. Inmiddels weten we dankzij onderzoek dat een bloedmonster voor de ACTH-test langer houdbaar is dan we dachten. Als het monster direct gekoeld of afgedraaid wordt, kan het opgestuurd worden. Je verliest wel iets van de kwaliteit van het monster, maar niet veel. Daarom kan de Gezondheidsdienst voor Dieren de test nu ook aanbieden. Je hoeft maar een bloedje te nemen en dat is het, voorheen was het veel meer werk. Bovendien is de test betrouwbaar."

ZIJN ER NOG MEER NIEUWE INZICHTEN OMTRENT PPID?

"Een andere belangrijke recente onderzoeksbevinding is de seizoensvariatie. De ACTH-test kan

het hele jaar worden uitgevoerd, maar augustus tot oktober zijn de ideale maanden want dan zijn de ACTH-waardes het hoogste en het verschil tussen gezonde paarden

en paarden met PPID het duidelijkst. Zeker voor de twijfelgevallen is dit het beste moment. Als je dieren gaat behandelen en je wilt met de ACTH-test nagaan of de behandeling aanslaat, dan moet je die seizoensinvloed ook goed in je achterhoofd houden: niet de ene keer in het voorjaar en de andere keer in het najaar testen."

WAT IS HET BELANGRIJKSTE DAT U NOG OVER PPID WILT ZEGGEN?

"Veel mensen denken dat het klassieke beeld van PPID is: een krullerige vacht en vetophoping boven de ogen, daar waar bij oudere paarden meestal een kuiltje zit. Maar dan hoef je dus ook niet meer te testen. Je wilt juist de paarden opsporen die nog geen duidelijke symptomen hebben. Bijvoorbeeld paarden met vruchtbaarheidsproblemen of een voorhoofdsholteontsteking. Ik denk dat PPID in Nederland meer voorkomt dan wij nu denken. Er komt meer aandacht voor, dus zal er vaker onderzocht worden en dan komen we het dus ook vaker op het spoor. Testen op PPID voorkomt dat de diagnose wordt gemist en dat er wordt doorgelopen met hoefbevangenheid of onverklaarbare ontstekingen. Belangrijkste is dus te onthouden dat je paarden met PPID niet altijd direct kunt herkennen aan een krullerige vacht!"

WAT IS PPID?

PPID staat voor Pituitary Pars Intermedia Dysfunction (disfunctioneren van het middenstukje van de hypofyse). De ziekte werd vroeger Ziekte van Cushing genoemd, maar nu we veel meer van de achtergronden weten blijkt deze naam niet juist. Kort gezegd is PPID een storing in de hormoonafgifte bij een paard. De hypofyse, een hersenaanhangsel net onder de hersenen, bestaat uit vier delen. Een van die delen geeft te veel hormonen af bij paarden met PPID. Een ander deel van de hersenen, de hypothalamus, maakt een stof aan die de aanmaak van deze hormonen weer afremt. Bij PPID wordt er niet genoeg van die remmende stof geproduceerd en worden er dus te veel hormonen aangemaakt. Een van die hormonen is ACTH en dat is de stof die opgespoord kan worden met bloedonderzoek. PPID veroorzaakt symptomen zoals vetophoping en een te lange wintervacht, maar ook ernstigere verschijnselen als hoefbevangenheid. Naar schatting heeft 20% van de paarden ouder dan 15 jaar PPID.